

Asia: VN/26856/2023

## **Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölaki**

Lausunnonantajan lausunto. Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi ympäristöministeriö pyytää, että lausunto jaotellaan lausuntopyynnössä ilmoitettujen väliotsikoiden mukaisesti.

### **Kommentit luvusta 1 Yleiset säännökset**

Lausunnolla olevan hallituksen esityksen alueidenkäyttölaki voidaan todeta pääosin olevan onnistunut ja edistävän alueidenkäytön ohjauksen osalta Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmassa esitettyjä tavoitteita. Alueidenkäyttölakia on saatu selkeytettyä ja täydennettyä sekä on ajantasaistettu sen suhdetta muuhun liittyvään tai siihen kytköksissä olevaan lainsäädäntöön.

Elinympäristöä merkittävälläkin tavalla muuttavan puhtaan siirtymän energiantuotannon alueidenkäytön ohjauksen säädöksiä on lisätty ja tarkennettu (tuuli- ja aurinkovoima, ydinenergia). Ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen sekä ekologisen kestävyys ja luonnon monimuotoisuuden huomiointi ovat saaneet kaavojen sisältövaatimuksiin tarvittavia säädöskohtia. Kestävän kehityksen käsitettä määriteltä laajemmin kattamaan alueiden käytössä ekologisen, taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen ulottuvuuden.

Hyvänä on pidettävä sitä, että alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän kolmiportainen kaavahierarkia on toimivana tarkoitus säilyttää ennallaan ja valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet säilyvät osaltaan osana kaavoituksen sisältövaatimuksia linjaavana elementtinä.

### **Kommentit luvusta 2 Viranomaisten tehtävät**

ELY-keskus ilmaisee huolensa tulevan Lupa- ja valvonta viraston resurssien riittävyydestä, ottaen huomioon ajankohtaisten voimaan tulleiden ja vireillä olevien lakimuutosten yhteisvaikutukset tehtäväkokonaisuuksiin. Myös meneillään olevan energiamurroksen puhtaan- tai ns. vihreän

siirtymän merkittävä hankemäärä on jo nykyisellään ylikuormittanut käytettävissä olevia henkilöstöresursseja. Lakiesityksen mukaan LVVN on tuettava (kaikkia) kuntia alueidenkäytön suunnittelussa. ELY-keskus toivookin, että tähän varataan LVV:lle riittävät voimavarat.

Lupa- ja valvontaviraston tehtävien määrittelyssä olisi lain 89§:ään viitaten selvyyden vuoksi tarpeellista vielä erikseen todeta arvokkaan kulttuuriympäristön säilymisen edistämiseen ja valvontaan liittyvä tehtäväkokonaisuus (maailmanperintöalueet, valtakunnallisesti merkittävät maisema-alueet, valtakunnallisesti arvokkaat rakennetun kulttuuriympäristön kohteet ja alueet, kansalliset kaupunkipuistot, kansallispuistot, luonnonpuistot).

### **Kommentit luvusta 3 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet**

Suunnittelujärjestelmään kiinteästi liittyvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden säännöksiä täydentämistä kattamaan myös huoltovarmuus, ilmastonmuutoksen hillintä, luonnon monimuotoisuus ja kokonaisturvallisuuteen liittyviä tavoitteita on pidettävä ajankohtaisina.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat saaneet osakseen kritiikkiä käytännön konkretian puutteesta sekä toisaalta viranomaisten riittämättömiä mahdollisuuksia tai keinoja osaltaan velvoittaa annettujen tavoitteiden huomioimista alueidenkäytön suunnittelussa ja rakentamisessa. Tavoitteiden ajantasaisuuden arviointiin ja Valtioneuvoston toimivallan lisäys uhkasakkomenettelymahdollisuuksineen tukee annettujen tavoitteiden huomioimisen painoarvoa sekä osaltaan lisää tavoitteita edistävien viranomaisten ohjauksen merkitystä alueidenkäytön suunnittelussa. VAT -tavoitteiden konkretisoiminen käytännön soveltamisessa kaipaisi kuitenkin edelleen terävöittämistä.

### **Kommentit luvusta 4 Maakuntakaava**

Maakuntakaavoituksen tehtävän rajaamista käsittämään vain maakunnallisesti tai valtakunnallisesti merkittäviä alueidenkäytön kysymyksiä voidaan kaavan tarkoitus huomioiden pitää perusteltuna.

Yhdyskuntarakenteen tarkastelun on perustelussa todettu kuuluvan pääasiassa kuntakaavoituksen tehtäviin, jolloin yhdyskuntarakenteen periaatteiden esittäminen ei enää kuuluisi maakuntakaavan tehtäviin. Yli-kunnallisen ja seudullisen yhdyskuntarakenteen kokonaisuuden suunnittelun ja hallinnan osalta taajaan asutuilla seuduilla tai kooltaan ja resursseiltaan pienemmissä kunnissa on voitu nojautua maakuntakaavoitukseen perustuvaan yhdyskuntarakenteen laajempaan tavoitteelliseen tarkasteluun. Mikäli lainmuutos tältä osin toteutuu, aiheutuisi siitä todennäköisesti alueiden ja kuntien ominaispiirteistä ja resurssitilanteesta riippuen yhdyskuntarakenteen seudullisesti tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden kehittämiseen hankaluuksia.

Maakuntakaavan ohjauksesta poikkeamiselle olisi esitettävä perusteltu syy ja tarve tulisi perustella esimerkiksi maakuntakaavaratkaisun vanhentuneisuudella tai muulla vastaavalla kunnan alueidenkäytön kehittämisen tarpeeseen liittyvällä syyllä. Perusteltu syy tai maakuntakaavassa esitetty hyväksyttävä eroavuus ovat käytännön soveltamisena olleet paikoin hankalasti tulkittavia ja puntaroitavia. Tämä on realisoitunut erityisesti esim. teollisen kokoluokan tuulivoimarakentamisen hankekaavoituksen yhteydessä. Epäselvyyttä aiheuttaa mm. voitaisiinko perusteltuna syynä maakuntakaavan ohjauksesta poikkeamiselle pitää esimerkiksi energia-alan yrityksen talousintressejä (investointikulut) ja saatavien tuottojen maksimointia. Tulkintaepäselvyyksiä aiheutuu samalla, voisiko teollisen hankkeen toteutuminen em. hankekehittäjän asettamin ehdoin katsottava olevan myös kunnan alueidenkäytön tarpeeseen liittyvä syy.

Maakuntakaavasta poikkeamisen tai eroavuuden perustelut saattavat toisinaan olla ristiriidassa hankkeiden sosiaalisen hyväksyttävyyden tai maakuntakaavassa esitettyjen muiden huomioitavien arvojen puolesta (esim. maisema, luonto, hiljaiset ja pimeät alueet), joilla ei välttämättä ole erikseen suoraan lakiin tai asetukseen perustuvaa suojaa. Maakuntakaavoissa todetuilla (oikeusvaikutteettomilla) arvoilla voi kuitenkin olla suurta merkitystä koetun elinympäristön viihtyisyyden ja ekologisen kestävyyskannalta (mm. ekologiset käytävät).

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan 29§:n 1 mom kohdassa olisi hyvä todeta yhteydenottotarpeena ministeriöiden lisäksi yhteys Lupa- ja valvontavirastoon, sillä sen tehtäviin kuuluu valtakunnallisesti merkittävien asioiden huomioon ottaminen.

## **Kommentit luvusta 5 Yleiskaava**

Yleiskaavan sisältövaatimuksiin on 39§:n 2 momentin 2 kohdassa määritelty olemassa olevan yhdyskuntarakenteen ja infrastruktuurin hyödyntämistä koskeva vaatimus. Vaatimusta on täydennetty olemassa olevan infrastruktuurin osalta, esim. käsittäen teknisen huollon verkostot kuten voimajohtoverkostot. Hankekaavoitukseen liittyvän sähkönsiirron järjestäminen on aiheuttanut kuntatasolla merkittävääkin maankäytöllisten intressien vastakkainasettelua. Energiantuotantohankkeiden (yritysten) on yleisesti koettu nauttivan oikeudetonta valtaa energiansiirtoverkostojen suunnittelussa ja rakentamisessa kaavoitettavien alueiden ulkopuolella. Toisaalta myös kuntien kaavoitustoimessa on koettu voimattomuutta sähkönsiirtojen järjestämisen ohjausmahdollisuuksissa maankäytön suunnitteluun ja sen järjestämiseen liittyvän itsemääräämisoikeuden puitteissa, koska lähtökohtaisesti siirtolinjoja ei ole velvoitettu ratkaistavaksi kaavoitukseen perustuen. Tämä on johtanut sähkönsiirtoverkostojen muotoutumiseen ensisijaisesti hankekehityksen ehdoilla ilman kattavaa kunta- tai maakuntatasolla tapahtuvaa rationaalista verkoston kokonaisuuden hallintatarkastelua. Verkostoja on saatettu toteuttaa puhtaasti hankkeiden toteuttamistarpeiden pohjalta jopa 4-5 rinnakkaisena voimalinjana mahdollisesti jo olemassa olevaa johtokäytävää leventämällä. Tätä ei voida pitää edelleen jatkuessaan metsä- ja luontokadon, ilmastotavoitteiden tai yksityisen omaisuuden suojan kannalta kestävä kehityksenä. Voimajohtoverkostojen olemassa olevan infran hyödyntämisvelvoitetta olisi tarpeen asetuksella ohjata siten, että sähkönsiirto paikallis- ja alueverkkotasollakin olisi suunnitelmallisesti keskitettävä yhteisiin rakenteisiin.

Yleiskaavoituksen sisältövaatimukseen olisi selvyiden vuoksi lisättävä ilmastonmuutoksen hillintää ja sopeutumista käsittävä vaatimus sekä tarkennettava asetuksella mm. tähän liittyvää menettelyä.

Uusi säännös yleiskaavojen oletusarvoisesta oikeusvaikutteisuudesta, ellei toisin erikseen ole todettu, on kaavahierarkiaa selventävä. Hyvänä on pidettävä myös esityksen perusteluita esimerkkitalanteista, jolloin oikeusvaikutteinen yleiskaava ei soveltuisi suoraan rakennusluvan myöntämisen perusteeksi.

Yleis- ja asemakaavan yhteiskäsittelyä kuulemis-, hyväksymis- ja kumoamismenettelyn osalta voidaan pitää kaavajärjestelmää joustavoittavana ja prosesseja nopeuttavana. Jää kuitenkin hieman epäselväksi, miten toimitaan silloin, jos samalla päätöksellä hyväksytyn yleiskaavan ratkaisusta valitetaan, mutta valitus ei välttämättä kohdistuisi asemakaavalla tehtyyn maankäytön ratkaisuun.

Kuntien yhteisiä yleiskaavoja koskevia säädöksiä kuntien omissa valtuustoissa yhteisen toimielimen sijaan on pidettävä hyvänä muutoksena, kuin myös tähän liittyen säännöstä hyväksymiseen liittyvästä määräajasta. Maakuntakaavasta poikkeavien yhteisten yleiskaavojen soveltaminen vanhentuneen maakuntakaavan sijaan on melko suuri muutos maakuntakaavojen hierarkkiseen ohjausvaikutukseen. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kuntien yhteiset yleiskaavat tulisi mahdollistaa vain yhtenäisiä kaupunkiseutuja koskien.

## **Kommentit luvusta 6 Asemakaava**

Asemakaavojen sisältövaatimuksia on säädetty palveluiden saatavuuden sijaan niiden saavutettavuudeksi, jossa lisäksi korostuisi joukkoliikenne ja kevyen liikenteen edellytysten järjestäminen. Tämä toteutuessaan osaltaan tukemaan palveluiden keskittämistä kuntien keskusta-alueille.

Asemakaavojen ajantasaisuuden arviointiin liittyvät aikarajamuutokset ovat perusteltuja ja antavat joustoa arviointiin kuntien erilaisten tilanteiden mukaisesti. Edelleen on kuntia, joiden kaavoitusmateriaalia ei ole edes kunnan omien verkkosivujen kautta saatavilla. Ajantasakaavojen ylläpito digitaalisissa tietojärjestelmissä helpottaa kuntien mahdollisuuksia lisätä kaava-aineistot saataville sekä parantaa näin kuntien kaavoitustilanteen seuraamista.

## **Kommentit luvusta 7 Vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevat erityiset säännökset**

Vähittäiskaupan suuryksiköitä olisi edelleen mahdollista sijoittaa keskusta-alueiden ulkopuolelle. Jo voimassa olleen lain ohjauksesta huolimatta on ollut kehitystrendiä, jossa vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittuminen on aiheuttanut kuntakeskustojen tyhjentymistä lähialueilta. Liikehuoneistoja on tyhjillään. Nyt esitetty ehdotus säännökseksi vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittumismahdollisuuksista ei tule oleellisesti parantamaan keskusta-alueiden elinvoimaisuutta vähittäiskaupan sijoittumisen edellytyksiä koskevista reunaehdoista huolimatta. Säännöksillä olisi tarpeellista painokkaammin ohjata keskustahakuista vähittäistavarakauppaa sekä peruspalveluita lähtökohtaisesti maakunta- ja yleiskaavojen keskusta-alueille sijoittuvaksi.

Seudullisesti merkittävien vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittumisessa kuntien välillä on usein keskinäistä suoraa kilpailua. Maakuntakaavojen keskittyessä vain maakunnallisesti merkittävien vähittäiskaupan yksiköiden sijoittumiseen, jää epävarmaksi toteutuisiko seudullisesti merkittävien vähittäiskaupan yksiköiden sijoittumisen suunnittelu objektiivisesti eri seutujen kehittämis- ja palvelutarpeet huomioivalla tavalla.

#### **Kommentit luvusta 8 Tuulivoimarakentamista koskevat erityiset säännökset**

Tuulivoimarakentamisen vähimmäisetäisyyssääntely tulee tukemaan valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa esitettyä tavoitetta keskittää tuulivoimarakentamista suurempina tuotantoyksiköinä tähän sopivaksi määritettäville alueille. Säännös saattaa jonkin verran lisätä painetta siihen, että erityisesti pienempiä tuulivoimahankkeita yritetään suunnitella entistä enemmän luonnonarvoiltaan vielä erämaisina säilyneille alueille. Tämä voi kuitenkin jo muutenkin olla kehitystrendinä mahdollista potentiaalisten hyvien hankealueiden huvetessa, vaikka vähimmäisetäisyysvaatimusta säännöksellä ei erikseen annettaisikaan. Ehdotettu 8 kertaa voimalan kokonaiskorkeus asutukseen nähden huomioi melu- ja välkehaittavaikutuksia todennäköisesti riittävällä tavalla. Maisemavaikutuksia asutukseen nähden ei kuitenkaan pystyttäisi säännöksessä annetulla vähimmäisetäisyydellä merkittävästi lieventämään.

Säännöksessä annettaisiin mahdollisuus suunnitella voimaloita annettua vähimmäisetäisyyttä lähemmäksi, jos alueen maanomistajat ja maanvuokraoikeuden haltijat antavat tästä kirjallisen suostumuksensa. Käytännössä kuulemisesta vastaisi kunta. Menettelytapa antaisi vähimmäisetäisyysvaatimukseen suunnittelujoustoa. Asianosaisten suostumuksen kuulemismenettelystä olisi annettava asetuksella tarkemmat ohjeistukset erilaisia tilanteita varten. Voi tulla esimerkiksi tilanne, ettei maanomistajalta tai maanvuokraoikeuden haltijalta saada asiaan kirjallista vastausta joko siksi, ettei asianosainen ole tiedossa taikka tavoitettavissa tai yksinkertaisesti siksi, ettei asianosainen halua vastata tiedusteluun. Jää epäselväksi, miten toimittaisiin silloin, jos kirjallinen suostumus lyhyemmästä etäisyydestä jääkin avoimeksi.

#### **Kommentit luvusta 9 Aurinkovoimarakentamista koskevat erityiset säännökset**

Aurinkovoiman rakentamista koskevat säännökset on hyvä saada mukaan laki- ja asetustasoiseen ohjaukseen vireillä olevien hankkeiden suuresta lukumäärästä, mittavasta pinta-alatarpeesta ja pitkä aikaisesta maankäyttömuodon lukitsemisesta vain yhtä teollista tarkoitusta varten. Tuotantoalueet toteutuessaan käytännössä suljetaan aitauksella ja ovat laajoina alueina poissa mm. jokaisen oikeuteen liittyvästä virkistyskäyttö- tai kulkumahdollisuudesta. Keskustaajamien ja kyläalueiden välittömään läheisyyteen sijoituessaan aiheutuu väistämättä yhdyskuntarakenteen

kehittämismahdollisuuksiin pitkäaikaisia rajoitteita. Hankkeilla voi olla siten laajoihin intressiryhmiin merkittäviä vaikutuksia, jolloin mm. osallistaminen ja kuulemismenettelyt on järjestettävä sen mukaisesti.

Aurinkovoimala-alueita ei osoitettaisi merkittävässä määrin tuottoisille metsämaille tai ojittamattomille luonnontilaisille suoalueille. Tarkemmin jää määrittelemättä, mitä tarkoitetaan termillä ”merkittävässä määrin”. Säännösten käytäntöön soveltamisen kannalta on yleisesti tärkeä määritellä, mitä säädöksellä tarkemmin ottaen tavoitellaan. On huomioitava, että yksittäisenä hankkeena tarkasteltuna voi merkittävyyttä olla vaikea osoittaa, mutta useiden pienempien hankkeiden muodostama kokonaisuus voikin lopulta kerrannaisvaikutuksina muodostaa hyvin suuria merkittävyyksiä. Luonnontilaisten ojittamattomien soiden lisäksi olisi huomioitava erikseen lisäksi paksuturpeiset suot (turvetuotantoon avatut alueet), jotka rakentuessaan ja kuivatuksesta johtuen, saattavat muodostaa merkittäviä kasvihuonekaasupäästölähteitä.

Paneelikenttien maa-aineisten vaihdoilla ja rakentamistoimenpiteillä on usein vähintään tilapäisiä pinta- ja pohjavedenlaatua heikentäviä vaikutuksia. Aurinkovoimarakentamisen suunnittelua olisi tarpeen ohjata pois vedenhankintaa varten tärkeiltä tai siihen sopivilta 1.- ja 2 -luokan pohjavesialueilta sekä valuma-alueiden latvavesien usein hyväkuntoisempien pienvirtavesien välittömästä läheisyydestä. Näin toimitaan käytännössä myös teollisen kokoluokan tuulivoimarakentamisen sijoittumisen ohjauksessa. Tuotantokenttien sijoittamista harkittaessa olisi huomioitava myös onnettomuusriskit mm. muuntajissa (tai akkukonteissa) käytettävistä öljyistä johtuen. Myös vähimmäisetaajisuusvaatimuksien asettamiselle asutukseen nähden olisi perusteita paneelikenttien häikäisy- ja meluvaikutuksista johtuen (invertterit).

Aurinkovoimarakentamisen suunnittelussa on nähtävissä kasvavaa trendiä peltomaille tapahtuvalle rakentamiselle näiden helpomman rakennettavuuden ja viljelykäyttöön nähden todennäköisesti paremman taloudellisen tuoton vuoksi. Perustuotannon ja huoltovarmuuden kannalta tärkeiden peltomaiden säilymistä alkuperäisessä tarkoituksessaan olisi pystyttävä säännöksillä vieläkin painokkaammin varmistamaan.

Rakentamislakiin on tarkoitus lisätä säännös pinta-alaltaan vähintään 10 hehtaarin kokoisten aurinkovoimatuotantoalueiden suunnittelu kaavoitukseen perustuvaksi. Kaavoitusmenettelyn tarvetta onkin hankkeiden erityisesti yhdyskuntarakenteen keskelle tai taajama-alueille sijoituessaan hyvin perusteltavissa. Asemakaavoitustarve voi realisoitua jo huomattavasti pienemmissäkin hankkeissa tiiviimmän yhdyskuntarakenteen sisällä tai sen välittömässä läheisyydessä. Yleiskaavoituksen osalta raja on kuitenkin hyvin matala, etenkin jos yleiskaavaa laaditaan selkeästi taajamarakenteen ulkopuolelle.

## **Kommentit luvusta 10 Ranta-alueita koskevat erityiset säännökset**

Säännöksen tarkentamista maanomistajan oikeudesta ranta-asemakaavan laatimisesta lähtökohtaisesti loma-asutuksen järjestämiseksi on pidettävä tarpeellisena. Kaavamuodon vääränlaista soveltamista yksinomaan tai pelkästään vakituisen asumisen järjestämiseksi on ollut havaittavissa.

#### **Kommentit luvusta 11 Kaavoitusmenettely ja vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa**

Vaikutusten arviointiin liittyvä tarkennus käsittämään ”todennäköisesti merkittävät vaikutukset” tukee YVA -menettelyprosessin soveltamisessa YVA -lain tavoitetta selvitysten kohdentamisessa todennäköisesti merkittäviin vaikutuksiin. On aiheellista huomioida selvittämistarpeeseen liittyvä tarkkuusero kuntakaavoituksessa ja mahdollisesti siihen liittyvässä YVA -menettelyssä sekä viranomaisen ja esim. hankekehittäjän erilaiset roolit eri menettelyissä. Hankekaavoitukseen liittyvien YVA -menettelyiden selvitysmateriaali (arviointiohjelma ja arviointiselostus) on valtakunnallisesti keskimäärin paisunut tarkoituksettomasti, sillä ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn pyritään usein saamaan mukaan jo kaavoitusta suoraan palvelevia paikallistason tarkempia selvityksiä.

Rakentamisen kustannuksien arviointitavoite on kannatettava, mutta asetustasolla olisi tarpeellista antaa arviointimenettelyyn liittyviä tarkempia ohjeistuksia.

Kaavoituksen vireilletulon yhdistäminen valmisteluvaiheen kuulemiseen todennäköisesti keventää kuntahallinnon kaavoitukseen liittyvää tehtäväkuormaa ja osaltaan ehkä nopeuttaa prosessia. Kuulemismenettelyn riittävydestä suhteessa kaavoitusmenettelyyn käytettyyn aikaan on ollut hieman epäselvyyttä. Milloin olisi todettava kuuleminen tarpeelliseksi suorittaa uudestaan, jos kaava onkin vireille tulon ja valmisteluvaiheen kuulemisen jälkeen ”jäänyt pöydälle odottelemaan” pidemmäksi aikaa. Toimintaympäristöön on, asianosaiset mukaan lukien, saattanut ajan kuluessa tulla jo merkittäviä muutoksia. Kaavoituksen ajalliseen keston ja vuorovaikutusmenettelyihin liittyviin tarpeisiin tarvittaisiin asetustasolla annettavia tarkempia säännöksiä.

Lausuntomenettelytarpeissa olisi huomioitava myös tulevat elinvoimakeskukset keskitettyjen tehtävien osalta. Hoidettavia tehtäviä ovat esi-merkiksi erinäiset vesitaloustehtävät mm. valtion vesistö rakennekysymyksissä, tulva-asioissa ja alimpien suositeltavien rakentamiskorkeuksien ohjeistuksissa. Lisäksi kaava-alueiden hulevesisuunnitelmien laadinnassa tulisi huomioida myös alueella mahdollisesti sijaitsevat ja uomien kunnossapidosta vastaavat ojitusyhteisöt. Suunnitelmien laadinnassa tulee huolehtia erityisesti siitä, etteivät alapuoliset ylivirtaamat uomissa lisäänty.

#### **Kommentit luvusta 12 Asemakaavan ja yleiskaavan laatimisaloite ja asemakaavan ja yleiskaavan laatiminen yhteistyössä**

Alueidenkäyttölakiin täydentyvä säädös yleiskaavoitusta koskevasta maaomistajan aloiteoikeudesta selventää kuntalain aloiteoikeuden yhteyttä myös kuntakaavoitukseen. Säännöstä asema- ja yleiskaavan laatimisesta yhteistyössä maanomistajan kanssa voidaan pitää hyvin perusteltuna reunaehtoineen ja määräaikoineen.

#### **Koemmentit luvusta 13 Merialuesuunnittelu**

-

#### **Kommentit luvusta 14 Kansallinen kaupunkipuisto**

-

#### **Kommentit luvusta 15 Valtion rajat ylittävät ympäristövaikutukset**

-

#### **Kommentit luvusta 16 Pakkokeinot ja seuraamukset**

Säännöstä ympäristöministeriön roolista kunta- ja maakuntakaavoituksen laatimisesta ja ajantasalla pitämisestä voidaan pitää hyvin perusteltuna. Säännöstä Valtioneuvoston roolista valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamiseksi voidaan myös pitää hyvin perusteltuna.

#### **Kommentit luvusta 17 Kaavan ja muun päätöksen tiedoksianto koskevat säännökset**

-

#### **Kommentit luvusta 18 Muutoksenhaku**

Esityksessä on tarkoitus säätää valitusoikeus yleiskaavan ohjauksen mukaisesta asemakaavasta vain sellaisille, joiden oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa. Tämä heikentää valitusoikeusmahdollisuutta sellaisessa tilanteessa, että kunnan jäsenellä olisikin kunnan kantaan nähden eroava näkemys voimassa olevan yleiskaavan ajantasaisuudesta ja sen soveltuvuudesta asemakaavan ohjaukseen.

Kunnan kaavapäätökseen liittyvää oikaisukehotusmenettelyn poistamista säännöksistä ei ole perusteltu. Oikaisukehotusmenettelyä on voitu hyödyntää esimerkiksi tilanteissa, että kunnan kaavaan liittyvä hyväksymispäätös on ollut kaavan sisältövaatimusten toteutumisen puolesta lainvastainen. Annetun oikaisukehotuksen perusteluiden pohjalta kuntapäättäjällä on ollut kertaalleen mahdollisuus ”kevennetysti” ilman valitusprosessia tarkistaa antamansa kaavaratkaisun lainmukaisuutta. Kaavoja on voitu tarvittaessa täydentää sekä korjata ja on voitu tehdä uusi hyväksymispäätös. Menettelyllä on voitu tapauskohtaisesti merkittävästi säästää aika- ja työresursseja paitsi kunnassa myös tuomioistuimissa. On myös todettava, että oikaisukehotusmenettelyn soveltaminen on ollut valtakunnallisestikin melko vähäistä. Kuitenkin pelkästään jo tämän menettelymahdollisuuden oleminen voimassa olevissa säännöksissä on terävöittänyt kuntakaavojen lakisääteisten sisältövaatimusten täyttämistarvetta.

## **Kommentit luvusta 19 Kaavan ja muun päätöksen tiedoksianto ja voimaantuloa koskevat säännökset**

-

## **Kommentti luvusta 20 Erinäiset säännökset**

-

## **Kommentit luvusta 21 Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset**

-

## **Kommentit alueidenkäyttölain muuttamisesta (liitelaki, nimike muuttuu laiksi kaavojen toteuttamislainsiksi)**

Laissa alueidenkäyttölain muuttamisesta on esitetty lisättäväksi 101a§ ”korvaus metsätalouden harjoittamisen rajoituksesta”. ELY-keskus pitää vastuunäkökulmasta kyseenalaisena säännöksen muotoilua, jonka perusteella kunnalle koituisi korvausvelvollisuus maakuntakaavassa annetun suojelumääräyksen aiheuttamasta rajoitteesta. Kunnan mahdollisuudet vaikuttaa omaa aluettaan koskevaan ratkaisuun ja siitä aiheutuviin taloudellisiin seuraamuksiin on epäselvä. Säännöksen käytäntöön soveltaminen esimerkiksi korvauksen piiriin kuuluvien kaavamerkintöjenkin osalta vaatisi avaamista ja asetustasolla annettavaa tarkempaa ohjeistusta.

## **Kommentit rakentamislain muuttamisesta**

-

**Luonnos uudeksi alueidenkäyttöasetukseksi viimeistellään ja siitä pyydetään lausunnot syksyllä 2025. Jos haluatte jo nyt antaa siitä kommentteja niin voitte tehdä sen tässä.**

-

Katajisto Juha  
Etelä-Pohjanmaan ELY - Lausunto on koostettu alueidenkäyttö- ja pohjavesiyksikössä